

Corporate Governance en Stemverslag Derde kwartaal 2019

In deze rapportage:

- Stemgedrag 3e kwartaal 2019
- Corporate Governance ontwikkelingen
  - BP neemt verantwoordelijkheid voor CO₂-uitstoot van haar producten
  - SER stelt 'ingroeiquotum' voor van ten minste 30% vrouwelijke commissarissen bij beursondernemingen
  - Aandeelhoudersbelangen zijn niet langer belangrijker dan andere stakeholders

Stemgedrag 3e kwartaal 2019

Het derde kwartaal is het kwartaal waar het laagste aantal aandeelhoudersvergaderingen plaatsvindt. Hoofdzakelijk stonden er tussentijdse benoemingen van bestuurders of de goedkeuring van overnames geagendeerd.

Pensioenfonds Wonen stemde in totaal op 86 vergaderingen en stemde op 13% van de agendapunten tegen het management.

De aandeelhoudersvergaderingen vonden wereldwijd plaats. Pensioenfonds Wonen voert een eigen stembeleid. De uitvoering van ons stembeleid wordt gedaan door Achmea Investment Management. Op de website van Pensioenfonds Wonen vindt u [hier](#) terug hoe er per onderneming is gestemd op de aandeelhoudersvergadering.

Corporate Governance ontwikkelingen

BP neemt verantwoordelijkheid voor CO₂-uitstoot van haar producten

Klimaat is een belangrijk onderwerp op de aandeelhoudersvergadering van oliemaatschappij BP. Op 21 mei 2019 werd op de aandeelhoudersvergadering van BP een aandeelhoudersresolutie met 97,7% VOOR stemmen aangenomen. De resolutie vroeg van het bedrijf meetbare klimaat-doelstellingen te stellen en haar klimaatdoelen te koppelen aan de beloning van het topmanagement. Deze resolutie werd ingediend door Climate Action 100+, een samenwerkingsverband van institutionele beleggers (waaronder Achmea IM) dat zich richt op de 100 grootste emittenten van broeikasgassen. Een tweede aandeelhoudersresolutie werd ingediend door het Nederlandse aandeelhouders-collectief Follow-This. Deze resolutie werd met 8,4% VOOR stemmen echter niet aangenomen. De resolutie hield in dat BP ook lange termijn doelen zou moeten stellen voor de beperking van de uitstoot van de brandstoffen die BP aan haar klanten levert, de zogenoemde scope 3 emissies.

Pensioenfonds Wonen stemde op de aandeelhoudersvergadering VOOR deze resolutie. BP heeft medio september 2019 naar aanleiding van beide resoluties en onder druk van aandeelhouders besloten om alsnog verantwoordelijkheid te nemen voor de uitstoot van haar producten. Dit is een doorbraak omdat BP zich afzijdig hield van de CO₂-uitstoot van haar producten. BP zal concrete doelen gaan stellen om de CO₂-uitstoot van haar activiteiten te verminderen, deze doelen koppelen aan het beloningsbeleid en haar investeringen in lijn brengen met het Klimaat akkoord van Parijs. De resultaten van deze aandeelhoudersresoluties tonen aan dat beleggers daadwerkelijk invloed hebben op ondernemingen door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

SER stelt 'ingroeiquotum' voor van ten minste 30% vrouwelijke commissarissen bij beursondernemingen

Op 20 september 2019 heeft de Sociaal-Economische Raad (SER) haar advies over meer diversiteit in de top van het bedrijfsleven aan het kabinet vastgesteld. In het advies staat dat beursgenoteerde ondernemingen, die nog geen 30% vrouwelijke commissarissen hebben, voortaan alleen nog een vrouw mogen benoemen bij een vacature in de raad van commissarissen (RvC). Indien de aandeelhoudersvergadering hiervan afwijkt, is de benoeming nietig. Deze aanpak is in het buitenland, bijvoorbeeld Duitsland, effectief gebleken. Het wettelijke streefcijfer van minimaal 30% vrouwelijke bestuurders wordt geschrapt. Hiervoor in de plaats moeten grote ondernemingen (zoals beursgenoteerde bedrijven) voor de top en subtop "ambitieuze en passende streefcijfers hanteren en deze volgens concrete plannen uitvoeren". Wanneer er bij een onderneming zonder vrouwelijke bestuurders een vacature ontstaat, zal deze ingevuld dienen te worden met een vrouw. Ook dient het streefcijfer progressief zijn en mogen deze cijfer niet naar beneden bijgesteld worden. Bij afwijking hiervan zal dit worden gemotiveerd en zal hier openbaar verantwoording over worden afgelegd. Ook zullen er voor culturele diversiteit streefcijfers opgesteld worden. Daarnaast dient er over de streefcijfers en resultaten gemonitord en gerapporteerd te worden. De komende periode gaat het kabinet het advies bestuderen en zal zij hierop reageren.

Aandeelhoudersbelangen zijn niet langer belangrijker dan andere stakeholders

Belangen van stakeholders zoals klanten, werknemers, toeleveranciers en lokale gemeenschappen zullen in de toekomst minstens zo of zelfs belangrijker zijn dan die van aandeelhouders. Dit stellen 181 CEO's van beurondernemingen uit Amerika, waaronder Amazon, Apple, Boeing, Exxon Mobil, Goldman Sachs en JP Morgan. Zij ondertekenden een verklaring die door de Amerikaans Business Roundtable op 19 augustus 2019 werd gepubliceerd. Het doel van deze CEO's is waardecreatie voor een vijftal stakeholdergroepen te weten: werknemers, klanten, toeleveranciers, lokale gemeenschappen en aandeelhouders. De CEO's stellen dat de verklaring duidt op een "een moderne standaard voor maatschappelijk verantwoord ondernemen". Verder committeren de 181 bedrijven zich aan "transparantie en effectief engagement met aandeelhouders". Er ontstaat een wereldwijde trend om andere stakeholders dan de aandeelhouders meer te gaan waarderen. Een verschuiving lijkt plaats te vinden van het Angelsaksische model waarin geld efficiency en de aandeelhouder centraal staan richting het Rijnlandse model waarin andere waarden zoals kwaliteit en geluk en ook andere stakeholders centraal staan.

De Council of Institutional Investors (CII), de Amerikaanse belangenorganisatie van institutionele beleggers, is bang dat de verklaring van de CEO's ertoe zal leiden dat het voor aandeelhouders moeilijker wordt om bestuurders zich te laten verantwoorden voor de bedrijfsresultaten. De CII stelt: "Accountability to everyone means accountability to no one".